

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՎ

31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2019թ.

ԵՐԵՎԱՆ 2020

٤٢

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	7
Զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

07.09.2020թ.

N 022021

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

Բնիկեր Թիլլի Արմենիա ՓԲԸ

Գլխավոր տնօրեն

Փ.Գևորգյան

Առողջապահության հաստատությունների իրականացման
Լիցենզիա թիվ ԱՉ-054 տրված 22 ֆինանսների
և կապիտալի մարմնի նախարարության կողմից

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

**«Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» Հիմնադրամի
Հոգաբարձուների խորհրդին**

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» Հիմնադրամի (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, հաշվապահական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Հիմնադրամի՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Հիմնադրամից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՄԽ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող էթիկայի պահանջների: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

ADVISORY • ASSURANCE • ACCOUNTING • TAX

Baker Tilly Armenia CJSC is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Հանգամանքի լուսարանում

Հիմնադրամի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, որը 2019 թվականի մարտի 23-ին տրված եզրակացությամբ արտահայտել է չձևափոխված կարծիք:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-երի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Հիմնադրամի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Հիմնադրամի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Հիմնադրամը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձինք պատասխանատու են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ- ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամոռեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

ADVISORY • ASSURANCE • ACCOUNTING • TAX

Baker Tilly Armenia CJSC is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

▪ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Հիմնադրամի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

▪ Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

▪ Եզրահանգում ենք անում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք արդյո՞ք առկա է ղեպերի կամ իրավիճակների առնչությամբ էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա ղեպերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հիմնադրամին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

▪ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեպերի ճշմարիտ ներկայացումը:

▪ Ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Հիմնադրամի ֆինանսական տեղեկատվության կամ գործունեության վերաբերյալ՝ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք Հիմնադրամի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակից ենք դարձնում աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակին ու ժամկետներին, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերին՝ ներառյալ ներքին վերահսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունները:

Աուդիտոր

Ա. Կարսպետյան

07.09.2020թ.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծանոթագրություն	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Ակտիվներ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	4	1,238,260	1,158,196
Ոչ նյութական ակտիվներ		2,724	2,125
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	9	16,607	13,335
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		1,257,591	1,173,656
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	5	186,775	164,707
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	6	577,022	366,350
Շահութահարկի գծով կանխավճար		4,051	6,020
Ժամկետային ավանդներ	7	400,000	160,000
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8	563,112	1,055,060
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		1,730,960	1,752,278
Ընդամենը ակտիվներ		2,988,551	2,925,934
Պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ			
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	10	792,047	687,835
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		792,048	687,835
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	12	296,307	289,965
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	11	148,827	246,230
Ընթացիկ պահուստներ	13	92,260	60,840
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		537,394	597,035
Զուտ ակտիվներ		1,662,110	1,641,064
Ընդամենը պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ		2,988,551	2,925,934

Վարդան Ուտուտյան
Ռեկտոր

07.09.2020թ.

Աստղիկ Հայրապետյան
Գլխավոր հաշվապահ

ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

		(հազար դրամ)	
	Ծանոթագրություն	2019թ.	2018թ.
Հասույթ	14	1,761,290	1,893,562
Վաճառքի ինքնարժեք	17	(1,272,334)	(1,401,793)
Համախառն շահույթ		488,956	491,769
Դրամաշնորհներից եկամուտ	15	1,201,299	1,195,512
Ծրագրերի գծով ծախսեր	18	(1,201,299)	(1,195,512)
Իրացման ծախսեր		-	(17,035)
Վարչական ծախսեր	19	(195,798)	(169,800)
Այլ եկամուտ	16	91,806	68,796
Այլ ծախսեր	20	(368,424)	(281,450)
Գործառնական գործունեությունից արդյունք		16,540	92,280
Ֆինանսական եկամուտ	21	36,153	30,950
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս		(2,345)	(2,898)
Արդյունք մինչև հարկումը		50,348	120,332
Շահութահարկի գծով ծախս	22	(29,334)	(20,612)
Տարվա զուտ արդյունք		21,014	99,720
Այլ համապարփակ արդյունք			
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը համապարփակ արդյունք		21,014	99,720

**ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

	Պահուստային կապիտալ	Կուտակված արդյունք	(հազար դրամ) Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	321,359	1,219,985	1,541,344
Տարվա արդյունք	-	99,720	99,720
Հատկացում պահուստաֆոնդին	32,315	(32,315)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	353,674	1,287,390	1,641,064
Ճշգրտումներ	30	2	32
Տարվա արդյունք	-	21,014	21,014
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	353,704	1,308,406	1,662,110

ԴԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա արդյունք	21,014	99,720
Հչցրտումներ		
Մաշվածության, ամորտիզացիայի ծախս	112,544	137,596
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից վնաս	76,009	117,781
Շնորհներից եկամուտ	(1,201,299)	(1,195,512)
Շահութահարկի գծով ծախս	29,334	20,612
Տեղափոխված եկամուտ	(36,153)	(30,950)
Դեբիտորական պարտքերի դուրսգրումից ծախս	-	8,166
Ընթացիկ պահուստների փոփոխություն	31,420	(1,846)
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս	2,345	2,898
Գործառնական արդյունք նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	(964,786)	(841,535)
Դեբիտորական պարտքերի և կանխավճարների (աճ)/ովազում	(208,703)	65,851
Պաշարների աճ	(21,399)	(7,084)
Կրեդիտորական պարտքերի աճ/(նվազում)	5,851	(135,605)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցներ	(1,189,037)	(918,373)
Ստացված շնորհներ	1,205,103	1,402,080
Վճարված շահութահարկ	(32,606)	(27,766)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր	(16,540)	455,941
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(269,216)	(142,689)
Ժամկետային ավանդների վերադարձ/(տրամադրում)	(240,000)	120,000
Ստացված տոկոսային եկամուտ	36,153	30,950
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր	(473,063)	8,261
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Մարված վարկեր, գուտ	-	-
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր	-	-
Դրամարկդում և բանկերում մնացորդների գուտ (նվազում)/աճ	(489,603)	464,202
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(2,345)	(2,898)
Դրամարկդում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում (տե՛ս ծանոթագրություն 8)	1,055,060	593,755
Դրամարկդում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում (տե՛ս ծանոթագրություն 8)	563,112	1,055,059

ՏՆՈՒՄԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
1. ԳՈՐԾԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒՅԹԸ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի» Հիմնադրամը, (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող կազմակերպություն է, որն իրականացնում է կրթական, գիտական, փորձագիտական, խորհրդատվական, ուսումնագիտաբարձրական և երաստարակչական գործունեությունները:

Համալսարանի, որպես բարձրագույն ուսումնական հաստատության հիմնական գործունեությունը նպատակաուղղված է ագրարային և հարակից ոլորտների բնագիտական, կենսաբանական, տեխնոլոգիական, տնտեսագիտական, ճարտարագիտական այլ ուղղություններով կրթության, հիմնաարար և կիրառական գիտական հետազոտությունների և ուսումնառության կազմակերպմանը՝ հանրակրթական, միջին մասնագիտական, բարձրագույն մասնագիտական, հետբուհական մասնագիտական կրթական ծրագրերով և ուսուցման տարբեր ձևերով (առկա, հեռակա, հեռավար, դրսեկություն) օրենքներով և իրավական այլ ակտերով սահմանված կարգով:

Համալսարանի հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է՝ ի դեմս Հայաստանի Հանրապետության կառավարության:

Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ 375023, ք. Երևան, Տերյան փ. 74:

Հարկ վճարողի հաշվառման համարը՝ 01507028:

Աշխատակիցների ցուցակային թվաքանակը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 1,227 (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,425 հոգի)

2. ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից:

Ներկայումս ՖՀՄՍ չեն պարունակում հաշվապահական հաշվառման վարման և ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման վերաբերյալ հատուկ ուղեցույցներ շահույթ չհետապնդող և ոչ կառավարական կազմակերպությունների համար: Եթե ՖՀՄՍ չի տալիս ուղղություն շահույթ չհետապնդող ոլորտի կազմակերպությունների հատուկ գործարքների հաշվառման վերաբերյալ, ապա հաշվապահական հաշվառման բաղադրականությունը պետք է հիմնվի ՖՀՄՍ ընդհանուր սկզբունքների վրա համաձայն Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքների»:

Հիմնադրամի ղեկավարությունը որդեգրել է «գուտ ակտիվների» հիմունքով ֆինանսական հաշվետվություններ ներկայացման մոտեցումը: Զուտ ակտիվը Հիմնադրամի ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն է, այն ներառում է Հիմնադրամի կուտակված արդյունքը:

2.2 Ծանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Հիմնադրամի գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Հիմնադրամի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, դեկլարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Հիմնադրամի ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություններ կայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 27-ում: Չնայած ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են դեկլարության կողմից ներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկացված լինելու վրա, այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Հետևաբար, կատարված ենթադրությունները և դատողությունները համապատասխանաբար կձգգրվեն այն տարում, որում պայմանները կփոխվեն:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Հիմնադրամը ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2019թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄՍ) և ՀՀՄՄՍ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև: Չնայած այս նոր ստանդարտները և փոփոխությունները առաջին անգամ կիրառելի են 2019թ. ընթացքում, դրանք էական ազդեցություն չեն ունեցել Հիմնադրամի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2019թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» վարձակալության հաշվառման նոր ստանդարտը ուժի մեջ է մտել 2019թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը զգալիորեն չի փոխում վարձակալության հաշվառումը վարձատուների համար: Սակայն, այն պահանջում է վարձակալներին ճանաչել վարձակալությունների մեծ մասը իրենց հաշվապահական հաշվեկշռում որպես վարձակալության գծով պարտավորություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտագործման իրավունքի հետ մեկտեղ: Վարձակալները պետք է կիրառեն միասնական մոդել բոլոր ճանաչված վարձակալությունների համար, բայց հնարավորություն ունեն չճանաչել կարճաժամկետ վարձակալությունները և ցածր արժեք ունեցող ակտիվների վարձակալությունը:

3. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱՎԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

3.1 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Հիմնադրամի համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Ցուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 479.70 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 537.26 ՀՀ դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 483.75 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 553.65 ՀՀ դրամ): Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագործելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող

փոխարժեքը), բացառությամբ իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների, որոնք վերահաշվարկվում են իրական արժեքի չափման օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի արդյունքում: Իրական արժեքով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ներառվում են ժամանակաշրջանի արդյունքում, բացառությամբ այն ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած տարբերությունների, որոնց վերաբերող արդյունքը ճանաչվում է ուղղակիորեն գուտ ակտիվներում: Նման ոչ դրամային հոդվածների դեպքում արդյունքի ցանկացած փոխարժեքային բաղադրիչ նույնպես ճանաչվում է ուղղակիորեն գուտ ակտիվներում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման, և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տևտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր, շինություններ և կառուցվածքներ	- 20 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	- 5-15 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	- 5-10 տարի
Համակարգչային տեխնիկա	- 1-5 տարի
Տնտեսական և գրասենյակային գույք	- 5-10 տարի
Այլ	- 3-5 տարի

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Հիմնադրամի կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է 5 տարի:

3.4 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է հաևած վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով առաջին մուտք - առաջին ելք (ԱՄԱԵ) մեթոդը և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ Հիմնադրամը գնահատում է առկա պաշարների իրացման գուտ արժեքը: Հիմնադրամի ղեկավարությունը կիրառում է դատողություն՝ դրանց իրացման գուտ արժեքը որոշելու հարցում՝ ելնելով այդ պաշարների բնույթից: Թանկարժեք իրերի և այլ նյութական արժեքների գնահատման համար Հիմնադրամը հրավիրում է արտաքին գնահատողների:

Եթե գնահատման արդյունքում պարզվում է, որ պաշարների իրացման գուտ արժեքն ավելի փոքր է, քան դրանց սկզբնական արժեքը, ապա գրանցված տարբերությունը ծախսագրվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

3.5 Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգում և չափում - անցումային դրույթներ

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսված ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը որպես կանոն հիմնված է այն բիզնես մոդելի վրա, որի շրջանակներում կառավարվում է ֆինանսական ակտիվը, և դրամական միջոցների հոսքերի պայմանագրով նախատեսված այդ ակտիվին վերաբերող բնութագրերի վրա: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը: ՖՀՄՍ 9-ը մեծամասամբ պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման համար գործող ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն էական ազդեցություն չի ունեցել ֆինանսական պարտավորություններին վերաբերող Հիմնադրամի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

Ճամաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում դրանց առաջացման օրը: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում, երբ Հիմնադրամը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ֆինանսական ակտիվի (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ) կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող միավորի համար, գործիքի ձեռքբերմանը կամ թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Էական ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքի սկզբնական չափումն իրականացվում է գործարքի գնով:

Դասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝

բաժնային ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Հիմնադրամը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում բոլոր այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց վրա ազդում է այդ փոփոխությունը, վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Առևտրական նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Հիմնադրամը կարող է անդառնալիորեն որոշել ներկայացնել ներդրման իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այս ակտիվները ներառում են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները: Սկզբնական ճանաչման պահին Հիմնադրամը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապաճանաչման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Հիմնադրամը շարունակում է ճանաչել ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակների համար կամ կառավարվում են և որոնց ստեղծած արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ – Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Հիմնադրամը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Հիմնադրամը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը կամ ժամկետները,

վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման պայմանները:

Վաղաժամկետ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղաժամկետ մարման գումարը, ըստ էության, իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել լրացուցիչ ողջամիտ հատուցում պայմանագրի վաղաքեցման համար: Բացի այդ պայմանագրի անվանական արժեքի գեղչով կամ հավելավճարով ձեռքբերված ֆինանսական ակտիվի համար վաղաժամկետ մարում թույլատրող կամ պահանջող պայմանն այն գումարի չափով, որն, ըստ էության, իրենից ներկայացնում է պայմանագրի անվանական արժեքը գումարած հաշվեգրված (սակայն չվճարված, պայմանագրային տոկոսները (կարող են ներառել լրացուցիչ ողջամիտ հատուցում պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման համար), դիտարկվում է որպես նշված չափանիշին համապատասխանող, եթե վաղաժամկետ մարման պայմանի իրական արժեքն էական չէ սկզբնական ճամնաչափի պահին:

Ֆինանսական ակտիվներ – Հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով: Տոկոսային եկամուտը փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը և արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ – Դասակարգում, հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե այն դասվում է առևտրական նպատակներով պահվող գործիքների դասին, հանդիսանում է ածանցյալ գործիք կամ նախատեսված է որպես այդպիսին սկզբնական ճանաչման պահին: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց գծով գուտ շահույթը և վնասը ներառյալ՝ տոկոսային ծախսը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած շահույթ կամ վնաս նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Հիմնադրամը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Հիմնադրամն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Հիմնադրամը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա՝ հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական

միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Հիմնադրամը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Հիմնադրամը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն:

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Հիմնադրամը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխության գծով շահույթ կամ վնաս՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով գեղչված, վերանայված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական միջոցների ներկա արժեք: Ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխարինումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Հիմնադրամը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Հիմնադրամը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխարինման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխարինման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն համարվում փոփոխություն, եթե հանդիսանում են գործող պայմանագրային պայմանների արդյունք:

Հիմնադրամն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Հիմնադրամը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման պայմանի ավելացում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի գեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ՝ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների)՝ գեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության գծով մնացած դրամական միջոցների հոսքերի գեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխարինումը կամ վերջիններիս պայմանների փոփոխությունը

հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճանաչվում են որպես մարումից շահույթի կամ վնասի մաս: Եթե փոխարինումը կամ պայմանների փոփոխությունը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Հիմնադրամն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի եկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում, Հիմնադրամը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում վերահսկողությունը ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ:

Հիմնադրամն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակներում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հիմնադրամն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Հիմնադրամը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են և ներկայացվում են գուտ գումարով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ Հիմնադրամն ունի գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

3.6 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գատ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի

կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Արժեզրկման նոր մոդելը կիրառելի է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, պայմանագրային ակտիվների, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներում ներդրումների, սակայն ոչ՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար: ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ պարտքային վնասն ավելի շուտ է ճանաչվում, քան պահանջվում էր ՀՀՄՍ 39-ով:

ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման մոդելի գործողության ոլորտում գտնվող ակտիվների համար սովորաբար ակնկալվում է, որ արժեզրկումից կորուստները կաճեն և կդառնան առավել փոփոխական: Հիմնադրամը որոշել է, որ ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջների կիրառումը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ չի հանգեցնում արժեզրկման գծով լրացուցիչ պահուստի ճանաչմանը:

Հիմնադրամը ճանաչում է սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար:

Հիմնադրամը չափում է վնասի գծով պահուստը ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով:

(i) Պարտքային արժեթղթեր, եթե որոշվել է, որ դրանք ունեն ցածր պարտքային ռիսկ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և

(ii) այլ պարտքային արժեթղթեր և բանկային հաշիվների մնացորդներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը (օրինակ, ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամկետի ընթացքում պարտականություններին չկատարման ռիսկ) էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրային ակտիվների վնասի գծով պահուստը միշտ չափվում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով:

Երբ Հիմնադրամը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո և երբ գնահատում է սպասվող պարտքային վնասը, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղի է և հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կալ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները, ինչպես նաև Հիմնադրամի նախկին փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ներառում է հետևանքային վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Հիմնադրամն ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ, եթե այն ավելի քան 365 օր ժամկետանց է:

Հիմնադրամը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե՝

- (i) հավանական չէ, որ փոխառու ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականությունները, եթե Հիմնադրամը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- (ii) ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 365 օր ժամկետանց է:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման բոլոր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է սպասվող պարտքային վնասի այն մասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման այն դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում (կամ ավելի կարճ ժամկետի ընթացքում, եթե գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Սպասվող պարտքային վնասի գնահատման ժամանակ դիտարկվող առավելագույն ժամկետն իրենից ներկայացնում է առավելագույն պայմանագրային ժամկետը, որի ընթացքում Հիմնադրամն ենթարկվում է պարտքային ռիսկի:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է պարտքային վնասի հավանականությունից ելնելով կշռված պարտքային վնասի գնահատականը: Պարտքային վնասը չափվում է որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ որպես տարբերություն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Հիմնադրամը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն, և որոնք ակնկալվում է ստանալ):

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Հիմնադրամը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերն արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի գծով գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկված լինելու վկայությունը ներառում է հետևյալ դիտարկելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, այդ թվում՝ պարտականությունների չկատարումը կամ վճարման ավելի քան 180 օր ուշացումը,
- Հիմնադրամի կողմից փոխառության կամ փոխառվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Հիմնադրամն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացումը կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորումը կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Սպասվող պարտքային վնասի երկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վնասի գծով պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, եթե Հիմնադրամը չունի ողջամիտ հիմքեր ակնկալելու ֆինանսական ակտիվի ամբողջական կամ մասնակի փոխհատուցումը: Հիմնադրամը չի ակնկալում դուրս գրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրս գրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելիք գումարների փոխհատուցման հետ կապված Շեկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Հիմնադրամն այս ակտիվները դիտարկում է արժեզրկման վկայության առանձին և հավաքական հիմունքներով: Բոլոր առանձին վերցված նշանակալի ակտիվները գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից՝ առանձին հիմունքով: Արժեզրկման առանձին վկայություն չհայտնաբերելու դեպքում, այս ակտիվները գնահատվում է հավաքական հիմունքով՝ տեղի ունեցած, սակայն չբացահայտված արժեզրկման վկայություն հայտնաբերելու նպատակով:

Ակտիվները, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն, գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից հավաքական հիմունքով՝ խմբավորելով ռիսկի համանման բնութագրերով ակտիվները:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Հիմնադրամը դիտարկում է փոխհատուցման ժամկետների և կրած վնասի գումարի նախորդ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը և կատարում է ճշգրտում, եթե ընթացիկ տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասն ավել կամ պակաս լինե՞ր նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Կորստի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ պահուստային հաշվում: Եթե Հիմնադրամը գտնում է, որ չկա ակտիվը փոխհատուցելու իրատեսական հնարավորություն, համապատասխան գումարները դուրս են գրվում: Եթե հետագայում տեղի ունեցած դեպքը հանգեցնում է արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցմանը և այդ նվազեցումը կարելի է անկողմնակալորեն վերագրել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքին, ապա արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցումը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով:

3.7 Շնորհներ / նվիրաբերություններ

Շնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Հիմնադրամը կատարելու է դրան կից բոլոր պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է:

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանը Հիմնադրամի կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվներ գնելը, կառուցելը կամ այլ կերպ ձեռք բերելն է, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ակտիվներին վերաբերող շնորհներ և սիստեմատիկորեն փոխանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Այլ շնորհները ճանաչվում են սիստեմատիկ հիմունքով եկամուտ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները (ծրագրային, վարչական և այլն), որոնց համար դրանք ստացվել են: Շնորհը, որը հատկացվում է Հիմնադրամին՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու, ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ դառնում է ստացման ենթակա:

Այն ծրագրերի համար ստացված միջոցները, որոնք ուղղակիորեն չեն իրականացվում Հիմնադրամի կողմից, չեն հաշվառվում Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվություններում:

Միևնույն ժամանակ այն ծրագրերը, որոնք համաֆինանսավորվում են Հիմնադրամի կողմից վերահսկվող միջոցների հաշվին, ներառվում են Հիմնադրամի ֆինանսական հաշվետվություններում միայն Հիմնադրամի համաֆինանսավորված գումարի չափով, քանի որ մնացած գումարները չեն վերահսկվում Հիմնադրամի կողմից: Տես ծանոթագրություն 10-ը՝ այս գումարների բացահայտման համար:

3.8 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գույքի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական արդյունքի, ոչ էլ հարկվող արդյունքի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Հիմնադրամը կստանա բավարար հարկվող արդյունք, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու՝ կախված այն եղանակից, որով Հիմնադրամը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք՝ հաշվանցելու ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց, և երբ դրանք վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից, և Հիմնադրամը մտադիր է գուտ հիմունքով մարել ընթացիկ հարկային պարտավորություններն ու ակտիվները:

3.9 Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են

(ա) աշխատավարձերը և պարգևավճարները,

(բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները,

(գ) սոցիալական ապահովության մասհանումները և այլ սոցիալական վճարներ:

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Հիմնադրամին մատուցում են ծառայություններ, Հիմնադրամի աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղչված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայությունների դիմաց, ճանաչվում է՝

- (ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղչված գումարը, Հիմնադրամը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս) այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,
- (բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են հետևյալ կերպ.

- (ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,
- (բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարգևավճարներ

Պարգևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Հիմնադրամը ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Հիմնադրամը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

3.10 Եկամտի ճանաչում

Հիմնադրամի եկամուտները գոյանում են ստացված շնորհների օգտագործումից, Հիմնադրամի կողմից իրականացվող առևտրային գործունեությունից, ազատ ֆինանսական միջոցների ներդրումից և այլն:

Շնորհներից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ առկա է հիմնավորված հավաստիացում, որ շնորհը ստացվելու է, կամ երբ շնորհը փաստացի ստացվել է, և ստացված շնորհի դիմաց արդեն իսկ կատարվել են համապատասխան ծախսեր: Այս եկամուտը ներառվում է «Շնորհներից եկամուտ» հոդվածում:

Ֆինանսական եկամուտ

Այս եկամուտը ներառում է ներդրված բանկային ավանդներից ստացված եկամուտը և ճանաչվում է օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Այս եկամուտը ներառվում է «Ֆինանսական եկամուտ» հոդվածում:

3.11 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության նպատակով՝ դրամական միջոցների համարժեքները կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են, որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ: Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այն ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Հիմնադրամը ներդրումները դասակարգում է որպես դրամական միջոցների համարժեքներ այն դեպքում, եթե դրանք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:

4. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Սկզբնական արժեք	Հաղ. շեքեր և շինություններ	Մեքենաներ, սարքավորումներ և այլ գույք	Կենսաբանական ակտիվներ	Օգտագործման համար ոչ մատչելի ակտիվներ	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,531,970	1,742,865	70,797	233,796	3,579,428
Ավելացումներ	86,445	6,874	21,147	28,223	142,689
Ներքին շարժ	-	120,758	-	(120,758)	-
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	(104,508)	(5,551)	(13,262)	(70,179)	(193,500)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,513,907	1,864,946	78,682	71,082	3,528,617
Ավելացումներ	40,382	87,456	-	140,378	268,216
Ներքին շարժ	(7,439)	70,146	8,072	(70,779)	-
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	-	(65,440)	(4,070)	(70,483)	(139,993)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,546,850	1,957,108	82,684	70,198	3,656,840
Մաշվածություն	897,347	1,410,784	814	-	2,308,945
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,472	84,723	-	-	137,195
Տարեկան մաշվածություն	(70,168)	(5,551)	-	-	(75,719)
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	879,651	1,489,956	814	-	2,370,421
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,098	81,472	573	-	112,143
Տարեկան մաշվածություն	(7,439)	7,439	-	-	-
Ներքին շարժ	-	(63,984)	-	-	(63,984)
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	902,310	1,514,883	1,387	-	2,418,580
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	634,256	374,990	77,868	71,082	1,158,196
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք	644,540	442,225	81,297	70,198	1,238,260
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					

Հիմնական միջոցները ներառում են նվիրատվությամբ ստացված սարքավորումներ և այլ գույք:

Մաշվածության ծախսը վերագրվում է վաճառքի ինքնարժեքին, վարչական և այլ ծախսերին:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Հիմնադրամը գ. Ոսկեհատում ունի արժեզրկված պատկառու ալյուր՝ 49,041 հազ. դրամ հաշվեկշռային արժեքով:

Հիմնադրամի գույքը գրավադրված չէ:

5. ՊԱՇԱՐՆԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Հումք և նյութեր	87,191	54,255
Աճեցվող և բտվող կենդանիներ	23,546	36,243
Անավարտ արտադրություն	39,988	17,444
Գյուղատնտեսական արտադրանք	32,948	56,297
Այլ նյութեր	3,102	468
	<u>186,775</u>	<u>164,707</u>

Գյուղատնտեսական արտադրանքը ստացվում է որպես սեփական գիտափորձական աշխատանքների արդյունք:

6. ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ԴԵԲԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Ուս. Վճարների գծով դեբիտորական պարտքեր	541,062	343,671
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	18,739	11,033
Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	12,238	5,979
Տրված կանխավճարներ	3,494	5,549
Այլ դեբիտորական պարտքեր	1,489	259
	<u>577,022</u>	<u>366,491</u>

7. ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ԱՎԱՆԴՆԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Արժույթ ՀՀ դրամ	400,000	160,000
	<u>400,000</u>	<u>160,000</u>

Բանկի անվանում	Ավանդի մայր գումար	Արժույթ	Ավանդի ձևակերպման ամսաթիվ	Ավանդի վերադարձման ամսաթիվ	Տարեկան տոկոսա դրույք (%)
Հայրիգնեսքանկ ՓԲԸ	150,000	հազ. ՀՀ դրամ	07.03.2019	05.03.2020	9.45%
Հայրիգնեսքանկ ՓԲԸ	250,000	հազ. ՀՀ դրամ	10.12.2019	09.06.2020	9.45%

8. ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐԺԵՔՆԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Կանխիկ միջոցներ	549	708
Բանկային հաշիվներ	562,563	1,054,352
	<u>563,112</u>	<u>1,055,060</u>

9. ՀԵՏԱՃԳՎԱԾ ՀԱՐԿԵՐ

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

	2019թ.	2018թ.
Տարեկգրի մնացորդ	13,335	6,181
Տարվա արդյունքում ճանաչված փոխհատուցում	3,272	7,154
Տարեվերջի մնացորդ	16,607	13,335

2019թ. հետաձգված հարկի գծով կիրառելի դրույքաչափը կազմում է 18% (01.01.2020թ.-ց ՀՀ-ում շահութահարկի դրույքաչափը սահմանվում է 18%) (2018թ. 20%):

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ.

2019 (հազար դրամ)	1 հունվարի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	2,034	(2,034)	-
Զօգտագործված արձակուրդների գծով պահուստ	11,301	5,306	16,607
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	13,335	3,272	16,607
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ			
Հիմնական միջոցներ	-	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ/(պարտավորություններ)	13,335	3,272	16,607

2018 (հազար դրամ)	1 հունվարի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	-	2,034	2,034
Զօգտագործված արձակուրդների գծով պահուստ	11,716	(415)	11,301
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	11,716	1,619	13,335
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ			
Հիմնական միջոցներ	5,535	(5,535)	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ/(պարտավորություններ)	6,181	7,154	13,335

10. ԱԿՏԻՎՆԵՐԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԵՆՈՐՀՆԵՐ

	2019թ.	2018թ.
Մնացորդը առ 01 հունվար	687,835	693,458
Ճշգրտում	39,021	-
Ավելացումներ	82,563	45,481
Ենթդիվ վերադարձ	(13,306)	(28,881)
Ճանաչված եկամուտ	(7,066)	(22,223)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր	789,047	687,835

11. ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԵՆՈՐՀՆԵՐ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հետաձգված եկամտի մնացորդը ներառում է պետական բյուջեից և այլ աղբյուրներից ստացված նվիրատվությունների չօգտագործված մասը,

Հետաձգված եկամտի շարժը ներկայացված է ստորև.

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Մնացորդը առ 01 հունվար	246,230	34,038
Ավելացումներ	1,307,086	1,385,481
Եկամտի ճանաչում	(1,194,234)	(1,173,289)
Ընդհի վերադարձ	(210,255)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր	148,827	246,230

Միջոցները ստացվել են ՀՀ Կրթության և Գիտության նախարարությունից և այլ աղբյուրներից:

12. ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ԱՅԼ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	21,956	23,594
Ստացված կանխավճարներ ուսման վարձերի գծով	155,999	187,403
Ստացված այլ կանխավճարներ	7,890	8,627
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին	103,569	70,064
Պարտավորություններ աշխատակիցներին	6,399	181
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	494	96
	296,307	289,965

13. ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՀՈՒՍՏՆԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Արձակուրդայինի գծով պահուստ	87,923	56,503
Ուս. Խորհրդի պահուստ	4,337	4,337
	92,260	60,840

14. ՀԱՍՈՒՅԹ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Ուսման վարձերից	1,654,440	1,805,814
Գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացումից	79,170	75,425
Ծառայությունների մատուցումից	27,680	12,323
	1,761,290	1,893,562

Ուսման վարձերի գծով հասույթը ճանաչվում է ուսումնական կիսամյակի ընթացքում՝ համամասնորեն բաշխվելով ըստ ամիսների:

15. ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՆԵՐԻՑ ԵԿԱՄՈՒՏ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորումից եկամուտ	1,194,233	1,173,289
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից	7,066	22,223
	<u>1,201,299</u>	<u>1,195,512</u>

15.1 Նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորումից եկամուտը ընդգրկում է

	2019թ.	2018թ.
ՀՀ ԿԳՆ կողմից ֆինանսավորվող կրթական ծրագրերից	792,824	817,898
ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ կողմից ֆինանսավորվող գիտական ծրագրերից	314,276	288,900
Այլ դրամաշնորհային ծրագրերից	87,133	66,491
	<u>1,194,233</u>	<u>1,173,289</u>

16. ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Առարկայական տարբերությունների և բացակայությունների վճարներ	32,545	27,245
Հանգստի կազմակերպումից եկամուտներ	14,915	9,442
Ուսումնական գործընթացին առնչվող վճարներ	6,457	13,928
Հանրային սննդի ծառայություններից եկամուտ	-	14,468
Բյուջեի գծով գերավճարի վերականգնում	12,917	-
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	12,432	-
Վարձավճարներից եկամուտ	4,422	3,713
Այլ ծառայությունների մատուցումից եկամուտ	5,462	-
Այլ եկամուտներ	2,656	-
	<u>91,806</u>	<u>68,796</u>

17. ՎԱՃԱՌՔԻ ԻՆՔՆԱՐԺՆԵՐ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք	1,191,762	1,294,994
Գյուղատնտեսական արտադրանքի ինքնարժեք	80,572	106,799
	<u>1,272,334</u>	<u>1,401,793</u>

18. ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱՆՍԵՐ

	(հազար դրամ)	
	2019թ.	2018թ.
ՀՀ ԿԳՆ կողմից ֆինանսավորվող կրթական ծրագրերի գծով	792,824	817,898
ՀՀ ԿԳՆ ԳՊԿ կողմից ֆինանսավորվող գիտական ծրագրերի գծով	314,276	288,900
Այլ դրամաշնորհային ծրագրերի գծով	87,133	66,491
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	7,066	22,223
	<u>1,201,299</u>	<u>1,195,512</u>

19. ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	73,525	136,325
Մաշվածության և ամորտիզացիայի ծախս	87,336	1,800
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր	12,450	-
Նյութերի ծախս	8,633	8,200
Գործուղման ծախսեր	7,321	9,860
Կոմունալ, կապի և սպասարկման ծախսեր	2,852	10,320
Խորհրդատվական ծառայություններ	1,420	1,680
Վարչական այլ ծախսեր	2,261	1,615
	<u>195,798</u>	<u>169,800</u>

20. ԱՅԼ ԾԱԽՍԵՐ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Աշխատանքի վարձատրության ծախս	38,871	29,603
Մաշվածության և ամորտիզացիայի գծով ծախս	21,399	501
Ուսման վարձի զեղչ	136,173	136,493
Դեբիտորական պարտքի դուրսգրում	-	8,166
Ուսանողական կրթաթոշակ	53,310	2,970
Հիմնական միջոցի արժեզրկումից ծախս	49,041	-
Այլ ծառայությունների մատուցման ինքնարժեք	30,944	22,057
Ֆերմայի շահագործման և պահպանման ծախսեր	28,506	-
Օտարված/դուրսգրված ՀՄ հաշվեկշռային արժեք	4,034	8,622
Նյութերի ծախս	-	22,135
Թափոնների տեղափոխում	-	18,229
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր	-	11,602
Այլ ծախսեր	6,146	21,072
	<u>368,424</u>	<u>281,450</u>

21. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Ավանդներից տոկոսային եկամուտ	36,153	30,950
Տոկոսային ծախսեր	-	-
Զուտ ֆինանսական եկամուտ	<u>36,153</u>	<u>30,950</u>

22. ԸԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Ընացիկ շահութահարկ	(32,606)	(27,766)
Հետաձգված հարկ	3,272	7,154
	<u>(29,334)</u>	<u>(20,612)</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

(հազար դրամ)	2019թ. 31 դեկտեմբերի ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2018թ. 31 դեկտեմբերի ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Արդյունք մինչև հարկումը (համաձայն ՀՀՄՄ)	(70,641)		120,332	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով (2018թ.՝ 20%)	(14,128)	20.0	24,066	20.0
(Զհարկվող եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, գուտ	(15,206)	0.2	(44,678)	(0.4)
Շահութահարկի գծով ծախս	(29,334)	20.2	(20,612)	19.6

23. ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԴԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք սովորական գնահատականներում համարվում են ընդունելի:

23.1 ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ

Հիմնադրամը իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ

Ղեկավարությունը կատարել է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: Ղեկավարության համոզմամբ՝ գնահատված հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն էականորեն չեն տարբերվում այդ ակտիվների տնտեսական կյանքից: Եթե հիմնական միջոցների փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

Ղեկավարական պարտքեր՝ շնորհների գծով

Հիմնադրամի գործունեության շրջանակներում կատարված ծախսերի դիմաց ղեկավարության կողմից ակնկալվող ստացվելիք գումարները ճանաչվում են որպես Ծրագրերի իրականացման գծով ղեկավարական պարտքեր՝ շնորհների գծով: Այս գումարը որոշելիս Հիմնադրամի ղեկավարությունը կատարում է ծախսված գումարների փոխհատուցման հնարավորության գնահատում: Գնահատումները կատարելիս ղեկավարությունը հիմնվում է պատմական փորձի, ինչպես նաև նվիրատուի խոստման, ծրագրի իրականացման հնարավորության և այլ հանգամանքների վրա: Եթե փոխհատուցված գումարները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

24. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

24.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի, ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.6-ում:

24.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող Ժամկետային ավանդներ	400,000	160,000
Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր		
Դեբիտորական պարտքեր	559,801	354,704
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	563,112	1,054,352
	1,522,913	1,569,056

Ֆինանսական պարտավորություններ

	2019թ.	(հազար դրամ) 2018թ.
Այլ Ֆինանսական պարտավորություններ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	296,307	289,965
	296,307	289,965

25. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Հիմնադրամը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Հիմնադրամը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային ռիսկի:

Արտարժույթային ռիսկ

Հիմնադրամը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Հիմնադրամի հասույթի և նվիրատվությունների հիմնական մասը ստացվում է հայկական դրամով, հետևաբար Հիմնադրամը էականորեն ենթարկված չէ արտարժույթային ռիսկի:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Հիմնադրամին ենթարկում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարները իրենցից ներկայացնում են հիմնական դեկավար անձնակազմին տրամադրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով.

2019

Հազար դրամ

Ֆինանսական ակտիվներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ֆինանսական պարտավորություններ

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Զուտ արդյունք

ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ
958	60,156	550
958	60,156	550
-	-	-
958	60,156	550

2018

Հազար դրամ

Ֆինանսական ակտիվներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ
1,629	67,789	83
1,629	67,789	83
-	-	-
-	-	-
1,629	67,789	83

Ֆինանսական պարտավորություններ

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Զուտ արդյունք

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Հիմնադրամի զգայունությունը ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ դրամի 10% (2018թ.՝ 10%) աճի/նվազմանը: 10%-ը (2018թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2018թ.՝ 10%):

Դրամի արժևորումը/արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ 10%-ով (2018թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը.

10% արժևորում

(հազար դրամ)

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
2019թ.	2018թ.	2019թ.	2018թ.
(96)	(163)	(6,016)	(6,779)

10% արժեզրկում

(հազար դրամ)

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
2019թ.	2018թ.	2019թ.	2018թ.
96	163	6,016	6,779

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Հիմնադրամի արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Հիմնադրամը կարող է կրել ֆինանսական կորուստներ: Այս ռիսկի ազդեցությունը Հիմնադրամի համար առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դերիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները և այլն: Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Ժամկետային ավանդներ
Դերիտորական պարտքեր
Մնացորդներ բանկերում

(հազար դրամ)	
2019թ.	2018թ.
400,000	160,000
559,801	354,704
562,563	1,054,352
1,522,364	1,569,056

Պարտքային ռիսկը բարձր է հատկապես ուսման վարձերի հավաքագրելիության մասով: Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, ինչպես նաև ժամկետային ավանդների մասով պարտքային ռիսկը բավականին ցածր է, քանի որ դրանք պահվում են հեղինակավոր բանկերում:

զ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Հիմնադրամը ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորությունները:

Հիմնադրամը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Հիմնադրամի ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Հիմնադրամը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է սոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2019

(նազարդում)

Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)

Մինչև 6 ամիս

6 ամսից մինչև 1 տարի

Անտոկուս

Գործիքներ հաստատուն
տոկոսադրույքով

Ընդամենը

109,968

-

109,968

186,339

-

186,339

296,307

-

296,307

2018

(նազարդում)

Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)

Մինչև 6 ամիս

6 ամսից մինչև 1 տարի

Անտոկուս

Գործիքներ
հաստատուն
տոկոսադրույքով

Ընդամենը

70,245

-

70,245

219,720

-

219,720

289,965

-

289,965

Հիմնադրամը իրացվելիության ռիսկի գնահատման և կառավարման ժամանակ հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող դրամային հոսքերը, մասնավորապես, դրամական միջոցները և դեբիտորական պարտքերը: Հիմնադրամի դրամական միջոցները և դեբիտորական պարտքերը չեն գերազանցում անհրաժեշտ դրամական արտահոսքերը: Դեբիտորական պարտքերից դրամական հոսքերը պայմանագրով ենթակա են ստացման 1 տարվա ընթացքում:

26. ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

26.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին:

Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ գույակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական

հենքով, ինչպես նաև միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Հայաստանի Հանրապետության հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Հիմնադրամի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Հիմնադրամի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հիմնադրամի դեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Հիմնադրամի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

26.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռևս չեն կիրառվում: Հիմնադրամը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Հիմնադրամի գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Հիմնադրամը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Հիմնադրամի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

26.3 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Դեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

27. ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ ԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԿՈՂՄԵՐԻ ՄԻՋԵՎ

Հիմնադրամի կապակցված կողմերը ներառում են հիմնական դեկավար անձնակազմը և հոգաբարձուների խորհուրդը, ինչպես նկարագրված է ստորև:

27.1 Գործարքներ դեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

Հիմնական դեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է աշխատակիցներին հատուցումներում:

Աշխատավարձ և պարգևատրումներ

	2019թ.	(հազար դրամ)	2018թ.
	10,260		7,258
	10,260		7,258

28. ՀԱՇՎԵՏՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻՑ ՀԵՏՈ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԻՐԱՂԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

28.1 ՀՀ կառավարության 2019թ. ապրիլի 4-ի N 394-Լ որոշման համաձայն վերակազմակերպման միջոցով ստեղծված «Բանջարաբուստանային և տեխնիկական մշակաբույսերի գիտական կենտրոն» ՓԲ ընկերության, «Երկրագործության գիտական կենտրոն» ՓԲ ընկերության և «Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտի ռիսկերի գնահատման և վերլուծության գիտական կենտրոն» ՓԲ ընկերության 100 տոկոս բաժնետոմսերի փաթեթը պետք է նվիրաբերվեն Հիմնադրամին: Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի 2019թ. ապրիլի 30 նիստում որոշում է կայացվել վերը նշված Ընկերությունների բաժնետոմսերը նվիրատվության գործարքով ընդունել ի սեփականություն: Մակայն 22 կառավարության 2019թ. ապրիլի 4-ի N 394-Լ որոշման 6-րդ կետի պահանջի, այն է՝ «Սույն որոշման 1-ին, 2-րդ և 3-րդ կետերով վերակազմակերպվող կազմակերպություններին անհատույց օգտագործման իրավունքով ամրացված գույքը հետ վերցնել և անհատույց օգտագործման իրավունքով համապատասխանաբար հանձնել վերակազմակերպված ընկերություններին» չկատարման հետևանքով գործարքը դեռ տեղի չի ունեցել:

28.2 Վերջին ժամանակներում կորոնավիրուսային համավարակի (COVID-19) արագ զարգացման կապակցությամբ շատ երկրներ, ներառյալ Հայաստանի Հանրապետությունը, նախաձեռնեցին կարանտինային միջոցառումներ, որոնք էական բացասական ազդեցություն ունեցան շուկայում ձեռնարկատիրական գործունեության մակարդակի և ծավալների վրա: Ակնկալվում է, որ և՛ համավարակը, և՛ դրա հետևանքները նվազագույնի հասցնելուն ուղղված միջոցները կարող են ազդել տարբեր ոլորտներում գործող ընկերությունների գործունեության վրա: Հիմնադրամը այս համավարակը համարում է որպես հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող չճշգրտող դեպք, որի քանակական ազդեցությունը տվյալ պահին չի կարող գնահատվել վստահության բավարար մակարդակով:

Ներկայումս ղեկավարությունը վերլուծում է միկրո և մակրոտնտեսական պայմանների փոփոխության հնարավոր ազդեցությունը Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակի և գործունեության արդյունավետության վրա: